

M a l d r i k G á b o r

Grafikai reflexiók

Bugyi István József grafikusművész és Lisányi Endre képzőművész-esztéta a közös sztori kiállító, a forgatókönyv írói, rendezői, főszereplői. A kiállító művészek sok esetben azonos gondolkodásúak, azonban természetükből, gondolkodásukból adódóan mégis eltérők. A tárlat – Grafikai reflexiók – tükrözi a művészek közötti kölcsönhatást, együttműködést, feltárja az alkotások eredetének forrását, érezhetjük kifejtett energiájukat, egymáshoz való viszonyulásukat megmutatva a grafika sokszínűségét.

Bugyi István József szűk három év vegyes grafikai eljárásokkal készített munkáiból láthatunk válogatást. Ősapáink, ősanyáink háncsból madzagot sodortak és arra kötöttek csomókat. Ennek segítségével különféle tevékenységekhez, feladatokhoz különböző csomózásokat használtak, használunk a mai napig is. Nos, e gondolatrögzítés mentén haladva, kell nekünk ezeket visszafejtenünk és megérthetjük, mit üzen a belsőjében

folyton forrongó ifjú. Neves alkotótelepek alapító és rendszeres résztvevője, tematikus telepek meghívott állandó tagja, ahol „*tanul*” Ő maga is, az elméleti és gyakorlati tudás látatlanul is a fejekbe és a hátizsákokba száll, és minden résztvevő hazaviszi. A megszerzett, átszűrt tudást önzetlenül átadja fiataloknak, magántanítványoknak, kortársaknak. MAOE-ban, különböző művészeti tanácsokban, egyesületekben betöltött szerepe által is tanít, támogat, szervez, többek közt bemutatók, pályázati anyagok, lehetőségek megosztásával.

Barangolva a kiállításon István megfogalmazása szerint a „... *mindennek a közepén*” találjuk magunkat. Valószínűsíthető, hogy az iránytűje felmondta a szolgálatot. Az egyedi grafikai eljárással készített képen egy mélabús személyt úgy látjuk, mint, aki elvesztette hitét, minden ingóságát. A forgatag szorosan körülveszi, a városi zsúfoltság, az emberek rátelepednek, vagy épp közönyösen

Bugyi István József, Lisányi Endre és Maldrik Gábor a kiállítás megnyitóján

Bugyi István József / *Revolúció 2.*, linómetszet, 55x72 cm, 2020

kimagaslanak, és látszólagos dolgukat végzik. Azonban minél jobban tűnődünk a kép előtt, megtaláljuk az elveszettnek tűnt irányokat és rádöbenthetünk arra, hogy milyen kölcsönhatásban vagyunk saját magunkkal, környezetünkkel, a formált, épített világunkkal, bolygónkkal.

Napjaink forradalmi változásait megéelve, azokat használva, az alkotó a tudománynak a drasztikus fejlődését karikírozza immár másodszer „*Revolúció 2.*” metszetén. Pislogunk és egy kimerevített képpel állunk szembe. Világunk méretéhez viszonyítva folyton kérdez a mai korunk igen aggasztó alakulásáról. Gyarapodást eredményez, vagy befelé fordulást, hanyatlást jelent ...? Nem tudom! Kívülálló néző, digitális eszközt tartó teremtmény, gorilla, vagy a második emeleti ablak selyemfüggönye mögül a bábéskodókat, bevásárlókocsit toló, erdeinket irtókat lesem, figyelem meg. A változás szele kristálytisztá vonalat húz a pazarlásunk és kényelmünk felé. Honnan is indultunk és hová tartunk? Az enyém, az énképem, az én énem, az én az én az én!

István a Zenebona kiadó számára már több éve, rendszeresen készített sorozatképei közül is láthatunk két újabb gyöngyszemet. Az egyedi tollrajzok mutatják a művész alázatát, vonzalmát, a zene

iránt. De, ki ne dúdolna egy-egy fülbemászó dallamot, kinek, ne lenne romantikus előadója, kedvenc énekese, egy-egy hangszere, melynek jellegzetes hangját hallva becsukott szemmel elérzékenyül. A hangok örvénnyé rendeződnek a fülben, és állóképpé a szemünk előtt. A művész „*vízválasztóként*” hat a zene és képi ábrázolás között. A kiállított alkotásokon a karmester int, vezényel, uralja a színpadot, mint szőlőlugast a madárijesztők. A zenedobozból kimagasló balett-táncos várja az édesgetést, a csalogatást, esetleg a következő mixet, hogy tovább folytathassa körkörös táncát.

Napról-napra feladott és átvett csomagok mindennaposak. Rövidfilmként pereg le, ahogy István hol, ünneplőbe öltöztetett, masnival átfűzött szelencét, vagy Dévát is megjárta ütött-kopott ládikót ad át nekünk. A csukott, dobozba zárt vágyakat, gerinc irányú gondolatokat, át és meg nem élt történéseket mesteri, már-már bosszantó precizitás, tónushasználat, technikai tudás, alázat és szeretet vesz körül. Az alkotó műkinccsé, ékszerré gyúrja témáit. „*Nagy tervek*” ezek, teli csapdákkal, kísértésekkel, de a vezérelv, a szándék és a cél egy úton, a helyes mezsgyén találkoznak.

Lisányi Endre elméleti megközelítésből, tudományos, egyetemes művészettörténeti, majd aztán

képzőművészeti, alkotói felfogásból közelít egy-egy témához. Ezek a gondolatok, szikrák az előbb említett szinteket bejárva ideológiai síkon, alaposan átgondolt, hosszas alámerülés után várják, hogy különféle technikákkal, anyagokkal, találkozáva reprodukálják az elmélyült elgondolását, azaz a mélyből a felszínre törjenek. Az ábrándok, ötletek a megfelelő fókuszt beállítása után műalkotássá válnak, melyeket mélyen átgondolt vizualitás, szín-harmónia, formavilág övez. Endre például a Mobil Bódé Galéria létrehozásával, kiállítások, performanszok generálásával, előadásával, szervezésével eleven, pezsdítő, élénk hatást kelt. Publikálásai, előadásai a lappangó, fiatal tehetségeknek támogató, önbizalm erősítő, tápanyagot ad, míg hasonlóan elmélyült, a szakma hivatásos művészeit további el-, át-, és újragondolásra inspirál.

A minden néha semmi, a semmi néha több. Ezzel a bölcsességgel vesszük utunkat a távol-keletre, a zen világába, ahová Endre „*Hanami*” képei vezetnek. A fekete-fehér városi tájat otthagyjuk és fehér burokba zárt rizsszemek és gyapot országain át vezetve felsejlik a cseresznyevirágok halvány rózsaszínű szirmait. A természet alkotta erő. A rendezettség visszanyeri a valódi arcát. Leccsillapodás, megtisztulási folyamat, mint ahogy a tél elmúltával a tavasz közelít. Mértékletes, megfontolt gondolatokat, cselekedetbe ültetett vonalvezetést, véletlen játékot látunk a megelevenedett alkotásokon, mint egy vasi papírra írt haiku.

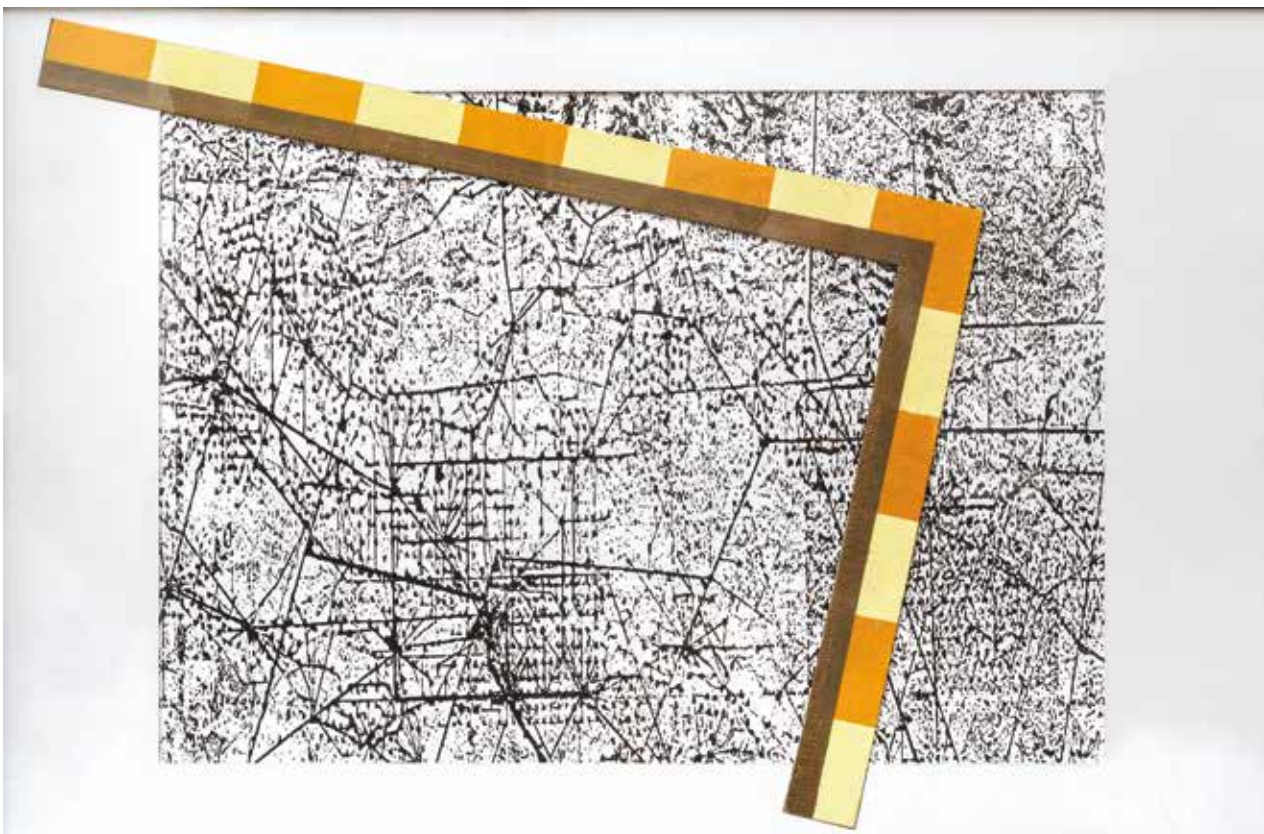
Több tízezer éves ősi, tiszta világot, közös gon-

dolkodást, együttélést idéznek meg „*madzagos*” munkái. A már érintett anyag, mint természetes forrás, vagy annak lenyomatai, mintázata jelenik meg alkotásain. Szorosan egy organikus teret behálózva, tömörödve, kitöltik a számukra kijelölt területet. A csavarodó, egymás hullámzását felerősítő részletek összefonódást, egységet alkotnak, mint ha maga a görög isten Poszeidon szigonyával lenne egymáshoz igazítva.

„*Kockás*” sorozata, mint egy csiszolatlan gyémánt néz velünk szembe. A néző, mint például én is a lencsén keresztül igen ritka, kékes árnyalatú gyémántok pattintott metszetét fedezhetjük fel. Az alkotó a legnehezebbre, a legkeményebbre, a legtávolabbira gondolhatott: a tökéletességre.

A gyémánt és a szén jó barátok, mint Visonta és a lignit. A szemelő nem tudja eldönteni, hogy mint egy több ezer éves üledékes fa részletét látja a nagyító alatt vagy egy légifelvétel nyomtatását analizálja. Izgalmas és további kérdéseket vet fel Endre a szigorúan meghúzott, átlós határvonalakkal, és a feltüntetett, de pontosan meg nem jelölt mértékegységgel. Meddig is tart a határunk? Mennyi is az elég? Meddig mehetünk el?

Technikai és anyaggazdagság jellemző Lisányi Endre munkáira. Azonban rögtön feltűnik, hogy az elképzelt világot gyakran fotó, nyomtat, számítógép segítségével éri el, azonban ne feledjük, ezek is mind szabadkézzel vezéreltek. A rétegződések, pontszerű mátrixok, szervezett tervszerűség szabta

Lisányi Endre / *Visonta no1.*, tus, porfesték, fotó, 61x91cm

lyukak, a különböző anyagok szerves, egymásra utalással, egymás kiegészítésével válnak teljessé. A víz hullámzását, a felsejlő ködfoszlányokat, a madártávlatból vagy közelről szemlélő anyagokat, a hófedte tájat, mitológiai beszámolókat, bibliai rezdüléseket, vagy egy utolsó útjára kísért mámanak szóló égbe kiáltott üzenetet, mesterien közvetít felénk.

Összességében a tárlat egy hosszú kalandozás, ahol hegynek felfelé utazik a két főszereplő. Céljukat elérve, szabadságvágyukat, álmukat, önvalójukat keresve. Mellékvágány itt szóba sem jöhet, meg-

állók, útkeresések, problémafelvetések, léleképítő kisebb harcok, véresebb csaták, gyermeki játékok kis színes zászlait tűzik ki, az asztalra kihengerelt mecator térképre. A kiállításnak otthont adó jászberényi Lehel Film-Színház is egy állomás, egy méréföldkő. Az utazás a művészek számára nem ért véget, most megpihentek, de már indulnak is. A film forog tovább ...!

Köszönjük Bugyi István Józsefnek és Lisányi Endrének, hogy részesei lehettünk ennek a csodálatos utazásnak, szívből gratulálók nekik! Ezekkel a gondolatokkal ajánlom figyelmükbe a kiállítást!

Fotó: Gémesi Balázs